

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Köznököknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Az egész világ hódolatának fényes dicsőségétől, a hívek száz millióinak hűséges ragaszkodása, szeretete és tiszteletétől környezve üli meg folyó hó 20-án az agg pápa, XIII. Leo korszakot alkotó uralkodásának 25 éves jubileumát.

Beteljesedett immár az ideje ennek a nevezetes évfordulónak, melyet a kath. világ aggódó szeretete egy teljes esztendővel megelőzni sietett, hogy a természet törvénye valamiképp elébe ne vághasson annak a hatalmas áradatnak, mely a hívők hódolatteljes üdvözlését vitte Szent Péter trónjának glóriával övezett birtokosa elé.

A szeretet hatalmának a természet törvénye engedelmessé meghódolt. Az agg pápát, a gyenge szervezetű embert az Isten, a természet erőinek ura megtartotta, a roskatag testben az életerőt élesztette, a lélek tehetségeit bámulatos frissességben megőrizte, az egyház kimondhatatlan öröme, a hívő szeretet diadalára.

Arany fődél, márvány falak, s a Vatikán visszhangzanak attól az ünnepi hódolattól, mely e napokban fogja befejezni diadalmos vilákkörutját Magas hullámokat vert hosszú utján, az utolsó hullámsort most indítja meg, hogy még egyszer megostromolja az eget XIII. Leo jólétéért.

Arany födelet borított a Lumen de coelo pápája Krisztus hajléka, az egyház fölé. A kinyilatkoztatott igazságot feltűzte az égboltozatra, melyre aztán sugárzó fényt árasztott a körleveleivel. Mint üstökösök surrannak át e körlevelek a tévelyek sötét éjjelén, s a merre repülnek, ott újabb tájéka nyílnak meg a világosságnak, a tévedező emberiség szemei előtt.

Az emberek felnéznek a világosság irányába és gyönyörködnek a régi igazságnak új fényében, az örök eszmék és elvek új káprázatában. Az Isten lelkének arany igazsága arany fődélről arany tisztán ontja reánk ragyogó özönének kibontott sugárkévét.

Márvány falakkal építette körül XIII. Leo Krisztus szentegyházát. Bölcsesége és erényeivel, jellemének nagyságával tisztelttette a pápai tekintélyt, melynek mint minden tekintélynek az egyéni kitűnőség épügy használ, mint a mezők virágának az átültetés. Hajtott, virult szépen már ott a sikmezőn, most gondos kertész

keze alatt erőteljesebben fog hajtani szebben fog virulni.

Az egyház társadalmi munkakörét a korviszonyokhoz alkalmazva, napnál fényesebben kimutatta, hogy a katholicizmusban kifogyhatatlan erő van a társadalmi rend fentartására, páratlan képesség a sociális bajok orvoslására. Ezzel megszilárdította az egyház helyzetét minden országban. Tevékenysége, hatásai iránt bizalmat gerjesztett a nemzetekben, erejének becsét emelte a népek szemében.

Huszonöt évvel ezelőtt IX. Pius halálánál azt hirdette az ellenséges világ, hogy vele sirba szállott az utolsó pápa, s ime utódjának a nemzetközi érintkezésben olyan szerep jutott, hogy ő is nem csupán még mindig pápa, de a szt. Péter trónján mint egyike a legelsőeknek foglalhat helyet, a kinek hódolnak népek és fejedelmek az önkéntes szeretet és tisztelet adójával.

Dicsőséges munkájáért hulljon most trónja elé nyájának hódolata, szálljon hála fohász az égbe száz milliók ajakáról, érezze mindenki az örömet annak a nagy valószínűségnek, melyre oly találoan illik a pápai hymnus versszaka:

Arany fődél, márvány falak,
S a Vatikán visszhangzanak:
Tartsd meg Isten Szent Atyánkat
Krisztusnak helytartóját!

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Látogatás az angol bankban.

A londoni City központjában, szabálytalan négyszöget képező téren áll Anglia kincses háza, a Bank of England.

A magánosan álló épület körül a kereskedői forgalom főidején, 11 és 1 óra között hihetetlen arányokat szokott öltetni a közlekedés. Az idegeket vezetők ilyenkor rendszerint ide vezetnek, hogy megbámulhassák ezt a csodálatot keltő, páratlan forgalmat. A City legnépesebb utcái futnak ki a bank tájékára és az omnibuszok útvonalainak is itt van a főkeresztvázi pontja.

Az emberek ezrei tolongnak itt állandóan, a föl és alá haladó kocsisorok tömegei között. A ki beleveti magát az utcai forgalomnak ezen tengerébe, az örüljön, ha egy negyed óra alatt átjut a bankkal szemben levő házhoz, a Mansion House-hoz, mely a lord mayor palotája. Pedig a két épület között elterülő utca nem szélesebb, mint a budapesti Andrassy-út. Nem volt kedvem az átmenetet megkísérteni, követtem a legtöbb gyalogjáró példáját, a kik a bank mögött nyíló

kényelmes földalatti alagutat használják az utcán való átkelésre.

Kivülről a Bank of England épülete nem sokat mutat, sőt határozottan visszataszító. Szabálytalan egy emeletes épületből az egész, melyen Anglia minden aranyáért sem lehetne felfedezni egyetlen egy ablakot. Tűzbiztonsági szempontból ugyanis az épület külső falain ablakokat nem csináltak, hanem úgy osztották be az összes helyiségeket, hogy az egész rengeteg épület, melynek térfogata 16,000 négyszögmetér, a belső udvarokról nyíló ablakokon keresztül kapja a világosságot.

Körül-belül a múlt század derekáig a Bank of England volt az angol főváros egyetlen nyilvános pénzüzetete. Ma már néhány száz bank van Londonban, de pénzjegyeket még most is egyedül csak az angol bank bocsáthat ki. A hatalmas pénzüzetet 1.200.000 sterlinggel kezdte meg működését, ma már az alaptőkéje meghaladja a 20 millió fontot. Ezernél több hivatalnokot foglalkoztat, boltjaiban állandóan legkevesebb 20 millió font arany és ezüst pénzt köteles készletben tartani, 25 millió fontot pedig pénzjegyekben forgalomba bocsátani.

Az angol államadósság kezeléséért, mely közel 700 millió fontra rúg, a bank évenként kétszáz ezer font tiszteletdíjat kap. Ezenkívül a

bank, természetesen, leszámítól váltókat, kölcsönöket ad és vesz, vállalatokba bocsátkozik. Érdekes, hogy szabályaiban befoglaltatik az a kikötés, mely szerint minden aranyat, mely nincs pénzzé verve, az állam által meghatározott egységes áron beváltani köteles.

A bank hivatalos helyiségeit, úgy mint az irodákat, üléstermeket naponként 9—4-ig díjtalanul lehet megtekinteni. Ezekbe a helyiségekbe minden tisztességes külsejű embert nehézség nélkül bebocsátanak. De már az épület belső helyiségeibe, melynek a bankjegynyomtató műhelyek, az arany pincék és a nemes fémek kincses kamarái, csak a Governor engedélyével juthat az ember. Ennek az engedélynek az elnyeréséhez azonban írásbeli ajánlás szükséges. Külföldiek rendszerint a saját konzulátusaik útján szerzik meg az engedélyt, de egy jó angol firmának az ajánlása is elégséges. Magam is a Cook-cég révén jutottam az engedélyhez.

Vezetőnk legelőször a bankjegynyomtató műhelyeket mutatta meg. Finom szerkezetű sajtógépek vannak itt működésben. Külön gyártott, víznyomatú vastag, merített papíron, ezek a gépek készítik a vagyont jelentő kis cédulákat, az angol bank jegyeit. Mindennap 50,000 új bankjegy kerül ki a prések alól. E jegyek névle

A szabadelvűpárt választóközönsége.

A szabadelvűpárt hosszú uralkodása alatt két irányban állapított meg új gyakorlatot a választóközönséggel szemben.

Először ennek a közönségnek ellenzéki részével szemben behozta az erőszakos jogelkobzás és a furfangos jogsikkasztás praxisát. Ezt a gyakorlatot Bánffy alatt művészi tökélyre emelte. Másodszer a saját párthíveivel, a liberális választópolgársággal szemben meghonosította a választói jogról való lemondás gyakorlatát, amivel a közönségnek ezt a részét a választói joggal való öntudatos és önérzetes rendelkezéstől elszoktatta.

Azt a hősiséget, mely az ellenzékkel szemben elkövetett jogtalanságok által tüntette ki erejét, megénekeltük számtalanszor. Essék most azért egy-két szó a szabadelvűpárt másik műveletéről, a jogelszoktatásról.

Tény az, hogy az a választóközönség, mely a szabadelvűpárthoz tartozik, egyrésztől nem akar, másrésztől nem tud önérzetesen élni a választói joggal. Nem akarnak élni vele mindazok, kiket személyes érdek köt a párthoz. Ilyeneket nagy számmal találunk a liberális ügyvédek, gyógyszerészek, iparosok, kereskedők, ház- és földbirtokosok sorában, nemkülönben azon parvenu-alakok között, a kik nullák volnának, ha nem emelnék őket vállalkra a liberálisok. Ezek már előre lemondtak polgári önakarataukról.

Egyedüli kívánságuk az, hogy a hatalom mellé állva, annak fenyebebe sűtkérezve, vagy az árnyékában meghúzódva, mindenféle javakat eszközhessenek ki maguk, gyermekeik, unokáik, sógoraik, vejeik és apósáik számára. A mit a kormány mond, tesz, elrendel, az nekik jó, non plus ultra. Hogy kiesoda áll a kormány élén, milyen program és milyen szellem szerint kormányoz, az nekik mindegy. Ma a jó nekik a Bánffyánizmus, holnap a törvény, jog és igazság. Ma az ischl-i klauzuláért felkesednek, holnap Szell formulájáért. Ma veszkialást hallatnak a póttartalékosok behívása miatt, holnap kórusban magasztalják az ujoneletszám emelését.

Ezeknek az embereknek az önérzete és ön-elhatározási képessége nem áll magasabban, mint azé a római szenátusé, mely egészen természetes dolognak tartotta azt, hogy Caligula lovát a császár parancsára tagjai közé felvogye.

A szabadelvű választóközönségnek másik része már nemcsak nem akar, hanem egyáltalában nem tud önrendelkezően élni a választói joggal. Ezt az elemet ugyanis kezdettől fogva poráron vezették, önérzetének minden ébredését

ges értéke 5 és 1000 font között váltakozik. Egy-egy bankjegy kinyomtatására mintegy 20 másodperc szükséges. Minden prés önműködő szerkezettel van ellátva, mely az egyes bankjegyek kinyomtatása után a sorozat-számokat egy bizonyos terv szerint módosítja, úgy, hogy minden jegy azonnal megkapja a neki megfelelő sor- és sorozat-számot.

Külön gépek készítenek az India számára szánt ezüst értékű utalványokat, melyeket egyenesen Kelet-Indiába és Kelet-Azsiába küldenek, mert ezek az utalványok csak ezekben az országokban vannak forgalomban.

Sokáig nezzük, bámuljuk ezt a pénzteremtő munkát, mely a felvilág anyagi jólétére gyakorol elhatározó befolyást, azután átmenyünk a szomszéd tágas terembe, a hol épp az ellenkezője történik annak, a mit a nyomtató műhelyekben láttunk. A míg ott mesés értékű pénzt csinálnak, addig itt ebben a hosszú asztalokkal bebútorozott teremben ugyanilyen reugeteg értékű pénzt semmisítenek meg. Itt van ugyanis az Old Note Office, a régi bankjegyek hivatala.

Szabály az, hogy a bankhoz visszakérült pénzjegyek újra nem jöhetnek forgalomba. Minden visszakérült pénzjegyet a bank azonnal bevon és az Old Note Office-ba áttesz. Itt ezeket a jegyeket

akadályozták, elhatározási képességét, cselekvési szabadságát csirájában elfojtották. Természetes ennélfogva, hogy ez az elem nem tanulhatott meg politikailag gondolkodni és akarni. Ebbe a kategóriába tartozik a hivatalnoksereg és a kormánytól függő tömérdek sok egzisztencia. A hivatalnok karban van kivétel is, de azt azután az exotikus világ legnagyobb ritkaságaihoz kell számítanunk.

A választási joggyakorlattól való ezen elszoktatásnak az lett az eredménye, hogy ma már a kerületekben a szabadelvű választóközönség egyáltalában nem számít, figyelembe nem vevetik, sem a jelöltek kijelölésénél, sem a választási mozgalom vezetésénél, sem a képviselő programjának megállapításánál, melynek pedig a jogos helyi érdekek felkarolása szerint kellene módosulnia.

A legközelebb fekvő példát erre a nyitrai választókerület szolgáltatja. Itt a szabadelvűpárt ereje a zsidó- és hivatalnok-szavazatok nagy száma miatt tulnyomó. Dr. Janits lemondásakor már köztudomású volt, hogy ebben a kerületben a néppárt ez alkalommal nem állt jelöltet s így a szabadelvűpárt nem volt kénytelen különféle választási esélyeket mérlegelni s ezekre való tekintettel léptetni fel jelöltet, hanem minden ilyen tekintettől szabadon határozhatott a jelöltség dolgában. De azért mégsem határozott. A jelöltet egyszerűen a nyakába varrták.

A hivatalos körök senkitől sem kérdezték: jó lesz-e ez a jelölt, nincsenek-e nála érdemeibek a szabadelvűpártban, igazi Szellisták, olyanok, a kik nem Bánffyánusokból vedlettek át Szell Kálmán híveivel, hanem a kik politikai multjuk és egész eddigi tevékenységük révén a Szell által inaugurált politikai irányhoz tartoznak? Ezt nem kérdezték meg a szabadelvűpárttól. Minek is kérdezték volna, tudták, hogy ennek a pártnak úgy sincs akarata, nincs egy mákszemnyi öntudata.

A liberális pártakat ezen elkorcsosulásának ellenzéki szempontból örülnünk kellene. Mert minél kevesebb van kifejlődve egy pártban a politikai önérzet, az elhatározás szabadsága és a mozgás bátorsága, annál bizonyosabb, hogy az illető pártban a bekövetkező a bomlásnak ama folyamata, melyet a lekötött erők túltengése szokott előidezni a szervezetekben.

Hazafiúi szempontból azonban megdöbbentő jelenségnek tartjuk a választói joggyakorlattól való elszoktatásnak ezen műveletet, melynek sehol a világon nincs párja. Mert tekintve attól, hogy míg ez az elszoktatási manipuláció tartani

átlyukasztják, csomagokba kötik, a csomagokat pontosan megolvassa ládakba helyezik. Néha udonat új bankjegyek kerülnek az Old Note Office átluggató gépei alá. Egy-egy szép, mosolygó ezres, melyet négyretré összehajtva tartogatott pénztárcájában valamely gazdag kereskedő, vagy előkelő lord, ha visszakérül a bankhoz, kimeletlenül odasoroztatik a máglyára szánt papirkincsek közé.

Nemely bankjegynek a pályafutása mindössze egy napig tart. Reggel szárnyra kel viruló üdéséggel és örömet szerez valakinek, a ki a vadonatúj bankót büszkén vágja ki valamely előkelő helyen, este pedig már ott lapít a szép tarka penzjegy az „öregek” között és várja a lyukasztó gép vasfogának kimeletlen marását. Így válik sokszor rövid életűvé a fősvény ember öröme.

A bevont penzjegyek azonban az átlyukasztás után nem semmisítenek meg, hanem öt éven át őriztetnek a bank pincéiben. Ezen pincék egyikeben egy négyszögletes alakú, tömör vasból készült kályha van, melyet minden héten egyszer megtöltnek öt év óta őrzött penzjegyekkel, s ezeket azután ezekben a kályhákban elhamvasztják. Öt év alatt mintegy 80 millió darab bankjegyet égetnek el. Egy amerikaiak kedve szottyant kiszámítani, hogy mekkora hosszúságot fognának

fog, addig az ország a politikai érettség terén csak nagynehezen haladhat előre, legfontosabb nemzeti érdekeink kockán forognak mindaddig, a míg az uralkodó pártban a politikai önérzet szunnyad.

Egy párttal, melyre a vezetői diktálják rá az akaratot, az elvet, a meggyőződést, a szabadságot, seperhet a szoldateszka, az udvari ármány, seperhetnek vele az osztrák politikusok. S mint-hogy ez a párt az uralkodó párt, mindezen ellen-ségeink seperhetnek magával az országgal is. A szoldateszka éppen most seper.

Levelezés.

A trencsénmegyei közigazgatás pacifikál!

Február 9-én Kiszueza-Ujhelyen községi képviselő-testületek választottak. Cselkó Jenő főbírónak olyan képviselőtestületre lévén szüksége, a mely egyéni érdekeinek legjobban megfelel, nem tűrhette, hogy Májor Endre káplánt — a ki nemesak itt működik harmadik éve, de itt is született — földieit és polgártársait beválasszák, s ép azért a szoldabirói hivatalban ismételt tartott értekezleteken kimondta, hogy az ő listájának „kell” keresztül mennie.

A választási actus megnyitásánál a választók nagy tömege Májor Endrét bizalmi férfiúnak kívánta jelölni. A főbíró azonban odarendelt írnoka, díjnoka, néhány zsidó elvtársa által olyan éktelen lármát rögtönöztetett, hogy esperes-plebánusunk szóhoz sem juthatott. Az elnök konstátálta, hogy nála írásban ajánlva lett Melin J. (írnök), Vondránek Gyula (bíró) még két tehetetlen öreg ember — a tiltakozó és szavazást kérő tömeget ignorálva, a nevezetteket bizalmi férfiakul „kinevezte” (vymenujem). Ezek után a polgárokat a la Tarnóczy Nyitra — a zuhogó esőben és sárban az utczára szorított, egy esendőt az ajtóba, a másikat a lépcső felső fokára, a harmadikat az alsó bejárathoz állította s mindenkit ki-parancsolt.

De még sem mindenkit. Előzetes megállapodás szerint 10 „rendezőt” nevezett ki Neumann Náthánt (van-e ki e nevet nem ismeri) az állami építkezésekből (nem tudni miért?) kitiltott vállalkozót, a 3 úrbéri érdekerülőt s még néhányat azokból, akik Cselkó Jenővel egyetemben, a hivatalos listán mint jelöltek szerepeltek. Ezeknek feladata volt a választókat a helyiségben „utbagazítani” s rendet csinálni. S míg ezek szabadon mozoghattak a folyosókon, addig esperes-plebánusunkat a folyosóról is kiutasította. Amde ez utóbbi nem az az ember, aki kalapot emel akármelyik kiskora basa első hangos szavára! A mult hét folyamán távol volt, csak szombat este érkezett haza s így tudomása sem volt a hétfői választásról. Nagyon természetes, hogy nem intézkedhetett arról, hogy a népiskola I. osztályában, — mely a választási iróideál egy épületben s egy folyosón van — az előadás szünmenetjen.

Látva a csendőroket s a zajongó s egyre jobban torló tömeget, mint iskolájának igazgatója, tiltakozott a hatalmaskodás ellen s helyben maradt, s csak egy óra multán távozott, amikor beteghez hívták. Távollété-

át ezek a jegyek, ha valaki azokat a széleikkel egymáshoz ragasztaná. Kijött neki 21 ezer kilométer!

Az Old Note Office terméből lépesők vezetnek le a bank gazdagságának forrásához, oda, a hol az a bűbájos erő szekel, mely a színes, tarka-barka cedulákat értekel ruházza fel. Leszálltunk a bank arany pincéibe. Itt vannak a bankjegyek fődzeteül szolgáló, valamint a megörzés végett átadott aranytömegek mérhetetlen kincsalmazai.

Itt már a vezető hivatalnokon kívül még négy szolga kísért minket, hatalmas termetű, erőtől duzzadó férfiak, kik ruhájok alatt fegyvert viselnek. Vezetőnk megnyomott egy titkos rügöt, a mire nagy nyikorgással feltárgult a pincébe vezető nehez vasajtó. Ugyanabban a pillanatban kigyulladtak a villamos lámpák reflektorai, nappali világosságot árasztva a pincének titokteljes, eddig felhomályba burkolt rejtekeire.

A pince egyik oldalán tizenhat négy kerekű tömör vastaliga áll egymás mellett hosszú sorban, mint csatarendbe sorakozott ágyútegek. E taligák milliókat érő kincstömegeket hordoznak, több rétegben egymásra rakott arany teglákat. A teglák meg vannak mérve és súlyuk rá van vésvé minden egyes darabra. Csak ebben az egy pincé-

ben az elnök Májér káplánt két ízben távolította el az iskola folyosójáról. Délutáni 1/2 órakor több polgár jelentette, hogy az iskola épület előtt éktelen láрма és torlódás van, mert az esőre kiszorított tömeget a csendőrök nem bocsájtják szavazni, csak 4-5 percenkint egyenkint. Az esperes odament, fel akar menni, de a csendőrök utját állják s nem akarják felbocsájtani. Erre nagy nehezen előkerült az elnök főbíró és rendkívül éles szóváltás után felbocsájtotta oda, a hol az említett „rendezők” szabadon sétálhattak. Az esperes erre erőlyesen kijelentette, hogy tekintettel a semmivel sem indokolható botrányos ostromállapotra, amikor sem ő sem tanítója az iskolával nem közlekedhetik, a gyermeket haza bocsájtja s iskolát nem tarthat. A mi tényleg meg is történt.

Több választó megunva az esőben, sárban való áldogálást, haza ment s nem szavazott, ami természetesen teljesen megfelelt az elnök terve és számításának. Célját egyelőre elérte! Azonban 2 megválasztott főbíró jelölt személyazonossága nem volt megállapítható, mert a közlésben több hasonnevű egyén van s ép azért jónak látták az egyiket a választók hahotájára kíséretében rögtön kiakolbólitani. A fellebbezés be van adva. A szavazat számlálás 4-től éjjel 1/2-ig tartott óriási zajban. **Cató.**

Privigye, 1903. febr. 12.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Talán sehol sem szeretik úgy a becseket, mint nálunk. Az ellenségeskedés és a vak gyűlöletstílus kedvenc foglalkozása néhány emberünknek. Gondoltuk — ámbár nem hittük — hogy a Filberger és Bresztyenszky-féle lekezdés után a kedélyek, ha csak látszólag lecsendesülnek is a posvány iszapja, melyet immár második éve kavarunk a földre száll és a felszín nyugodt marad. Csalódtunk! A békét nem szerető ellenfelek kiállottak a küzdő porondra. A céltáblát csakhamar megtalálták. Ez: Guba Pál kegyesrendi tanár és a kath. legényegyesület elnöke. Kemény legény s ép ezért erős a hitünk, hogy a rozsdás fringják, melyeket a jó urak rá emelnek, belesorbulnak.

És miért tört ki az ellenségeskedés? Mivel szolgáltatott okot Guba Pál, hogy a Kaszinó néhány tagja Tivadar László igazgatóval élén bele kössön? Talán a színarany tiszta jelleme miatt?

ben százával vannak felhalmozva ezek az arany téglák. A pince másik oldalán nagy zsákokban hevernek a világ különféle aranypenzei és érmei, melyeket a bank vesz és árul. Nincs olyan arany pénzmem, mely a bank boltjaiban nem volna kapható.

Egy másik pincében ezüst darabokkal megtömött nagy vasládákat találtunk. Ezüst gömbök, kerek alakú darabok, hasábok, tömbök vannak itt egymásra hányva, míg a ládák mellett hosszú rudak hevernek. Ez a helyiség azt a benyomást keltette bennünk, hogy a kincseivel nem igen törődnek. Az arany pince mellett a fehér fém kincses kamarája olyan elhagyott sorsra van kárhóztatva, mint valamely dúsgazdag múzeumnak a tárai mellett a rozoga holmikkal tele tömött lomtár. Hiába, az angol „arany s gyapjú után vágyik!”

Feljövén a pincekből meglátogattuk a Weighing Office-t, azt a termet, melyben a bankhoz befolyt arany penzek súlyának a megmérése megy végbe. Egy vezető csövön keresztül a pénzdarabok egyenkint igen finom szerkezetű, önműködő mérlegnek a serpenyőjébe esúsznak. A mérleg néhány másodpercig latolgatja a pénzdarabot s azután a jobb, vagy baloldali szekrénybe dobja a szerint, a mint a pénzdarab teljes súlyának, vagy bármily csekély mértékben hiányosnak találtott. Egy perc alatt a mérleg 33 pénzdarabnak a súlyát állapítja meg. A hiányos súlyú darabok az állami pénzverőbe kerülnek, mely azokat új veretű érmeikkel cseréli ki.

Megköszönve vezetőink szives kalauzolását, kiértünk a bankház főbejáratához, a hol éppen akkor sorakozott az a katona-szakasz, melyet a bank éjjeli őrizetére rendeltek ki. A katonaságon kívül a bank saját hivatalnokai és szolgálóiból mindennap mintegy száz embert rendel ki az éjjeli őrizet szolgálatára. Az ánglus megbecsüli és őrzi bizony a kincseit, azért duslakodik is bennök.

Adieu.

Avagy hazafisága és a magyarsága az ok? Talán az nem tetszik, hogy az egyszerű iparos ifjúsággal oly nagy sikereket tud felmutatni? Tudja a patvar! Mi Guba tulajdonságait és tetteit nem hibának, hanem érdemnek tartjuk. Elég az ahoz, hogy a Kaszinó néhány tagja az igazgatóval élén egy pamflet szerű vádiratot köröztek egymás közt, melyet a megyés püspökhöz felterjesztettek, kérését, hogy Guba Pált, ki — szerintük — Mózer Tivadar plebánosunk és a hívek közt szítja az egyenlenséget és a torzalkodást; ki miatt Krisztus elveit nem érvényesülhetnek városunkban; kinek a félművelt köznépre óriási hatalma van annyira, hogy tetszése szerint irányítja és az vakon engedelmessékedik neki. A néppártnak ő a legfanatikusabb agitátora és az egész törekvése arra irányul, hogy a népet ennek beköiba hajtsa stb. stb., mozdítsa el Privigyéről.

Csak hogy ezek mind hamis vádak és egy cseppet sem emelik azok tekintélyét, a kik koholták. Guba Pálnak könnyű feladata lesz vádlóival elbánni. Ők Mózer plebánosunkat — kinek rémsok kellemetlensége van híveivel — akarják védelmezni és észre sem veszik, hogy magok alatt vágják a fát.

Az egész hajtsza abból támadt, hogy a Püspök kérdőre vonta a plebánost, miért nem pártolja a kath. temetk. társulatot, melyet Guba Pál kezdeményezésére a hívek létesíteni akarnak. A püspököt erről írásbelileg értesítette az a szűkebb körű bizottság, melyet a közgyűlés kiküldött. Az iratot Sztancsek József fogalmazta és semmi-fele támadás nem volt benne a plebános ellen. Hogy a püspök úr ennek dacára megmondta a magát a plebánosnak, az az ő dolga.

Mózer elpanaszolta a dolgot itt s akadt egy-néhány elvtársa, a ki Guba Pálra kiáltja — a feszítet meg-et.

No, nem sikerül a tervük, mert az intenciója nem fér össze a józan társadalmi felfogással. A vádlevellet rossz helyre címezték, mert Guba Pállal a kegyes tanítórend rendelkezik. Ugy ez, valamint a Püspök ismerik őt, ennélfogva a vádlók furesa világításban tűnnek majd fel, a két itelő bíró előtt. A rendfőnök már is tudja, mi van készülőben, tehát a hatásnak vége. A polgárság is megmozdult. Elegetelt fog adni kedvenceinek, kit nagybecsül és a kinek annyit köszönhet. A néhány kaszinói tag vádjait százan és százan fogják cáfolni. A vádirat Guba kezébe is fog kerülni és a vádlók csak akkor fogják tapasztalni, mily nagyszerű dolgot míveltek, ha rágalmazásért perbe fogja őket.

Tagadhatatlan, a tett dicséri mesterét!

Mondhatom, nagyszerű elismerés és bála a kegyes tanítórend iránt, mely több, mint 300 éve nevei és tanítja városunkban az ugynevezett intelligencia fiait is. N.

Ujdonságok.

Pápai jubileum. Ő Szentsége 25 éves pápai jubileuma alkalmából f. hó 20-án pénteken délelőtt 9 órakor a vári székesegyházban ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz, melyen püspök úr önméltosága fog pontifikálni.

Esküvő. Mayer Aladár, a Döry-féle tolnamegyei uradalom gazdatisztje f. hó 12-én esküdtött örök hűséget Dokupil Gusztáv nyitrai pénzügyi tisztviselő kedves leányának, Lenke kisasszonynak. Az esketési szertartást a menyasszony volt hitoktatója, dr. Mihalovics Ede úr végezte. — Február 14-én pedig Gocsár János leszájei (podolai) körjegyző vezette oltárhoz Bacsa Jolán kisasszonyt, Bacsa István nyitrai polgár kedves leányát, nagyszámu közönség jelenlétében. Az eskető lelkész Mihalik József apátkanonok úr volt.

Adomány. Huszár István úr könyvnyomda és háztulajdonos, a nyitrai kath. legényegyesület nagyérdemű világi elnöke, a nyitrai kath. legényegylet házvétel s házatalkítás költségeire 100 koronát adományozott. Az egyesület ez úton is kifejezi háláját a nemeslelkű adományért.

Szerzetbelépés. Papp Lóránt, fogalmazó a nyitrai pénzügyigazgatóságnál lemondott hivataláról és a minorita-rendbe ujoncnak lépett be Aradon. — Papp Lóránt egy jómódú birtokosnak fia, s előzékeny modoráról széleskörű műveltségéről volt ismert társai előtt. Kívánjuk, hogy rendjének is oly becsült tagja legyen, mint a milyene volt a nyitrai pénzügyigazgatóságának.

A kath. kör hangversenye. A kath. kör f. hó 22-én saját helyiségeiben zártkörű hangversenyt fog rendezni. Az erre szóló meghívókat a tagok e napokban vaszik kézhez. Az érdeklődő vendégeket felhívjuk, hogy akik ezen hangversenyen részt venni óhajtanak, szíveskedjenek a rendező bizottsághoz, vagy a kör igazgatójához fordulni meghívóért.

Farsangi krónika. A nyitrai kath. legényegylet hó 15-én (vasárnap) egyleti helyiségében házalapja javára színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő díj 1 kor. — Színre kerül „Az egyetlen kabát.” Egy felvonásos bohózat. Továbbá „Egy baleset”. Páros jelenet. Irta: Gabányi. — A *privigyei kaszinó* február hó 15-én felolvasással és hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. A műsorból kiemeljük a következőket: „Csupa malőr”, humoros felolvasás, tartja Clair Vilmos. „Monolog”, előadja Marossy Margit urleány. — A *trencsényi kath. legényegylet* szintén február hó 15-én, Trencsényben az „Erzsébet” szálló dísztermében színelőadással összekötött táncmulatságot rendez. Műsor. 1. Egyleti jelige, üdvözlő dal, énekl az egyleti dalárda. Aki másnak vermet ás, maga esik bele. Színmű három felvonásban. — A *nyitrai kath. kömivesek* művelődési és segélyző egylete pénztára javára febr. hó 22-én saját helyiségében (Vármegyeház-tér 8. sz. alatt) zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor.

Társas vacsora. A kath. körben kedélyes vacsora volt mult szerdán. Mintegy 70-en vettek benne részt, főleg a kör tagjai. A vendégek között ott láttuk Sándor Géza törvényszéki elnököt, Chudovszky Geza kir. ügyészt, Rudnay Sándor képviselő-jelöltet és másokat. Mindvégig derült jókedv és kedélyes hangulat uralkodott az egész társaságon. Oly jól éreztük magunkat mindnyájan, hogy csak éjfeltáján jutott eszünkbe asztalt bontani. Általában a kath. kör társas vacsoráit a kedélyesség és a fesztelenség jellemzi, s senki sem bánja meg, hogy részt vett bennök.

Képviselőválasztás Nyitrán. A központi választmány a nyitrai képviselőválasztást február 23-ára tűzte ki. Elnök dr. Gyürky Géza. Küldöttségi elnök Árpássy Imre, I. alelnök Tombor Kornél, II. alelnök dr. Klobusiczky Károly, jegyzők: Belák Kamil, Stark Samu, 2-od jegyzők: Fischer Oszkár, Kuzselyi János.

Törvényszéki bál Nyitrán. Mult szombaton este tartatott meg a nyitrai törvényszék fiatalágának bálja a szokott fényvel a Szarvas-szálló nagytermében. A törvényszék fiatalágának bálja mindig első szokott lenni Nyitrán és ezuttal sem enged elsőbbséget egy társadalmi szórakozásnak sem. Megjelent ott dr. Kramolin Viktor főispán, Thuróczy Vilmos, dr. Thuróczy Károly, Markhot Gyula alispán, Lóskay dandárparancsnok csaknem valamennyi helybeli törzstiszttel; a fiatal tisztikar szintén nagy részét képezte a táncosoknak. A papságból ott láttuk Mihalik József apátkanonokot, Kutvaszer István t. kanonokot, dr. Tóth János lapszerkesztőt és Hevera János slelkeszt. — Idegenből megjelent a többi közt Porubszky Jenő, kir. táblai tanácselnök és Sevcsik Gáspár kir. táblai bíró Pozsonyból. — A vendégek közt a „háziasszony” szerepét Sándor Géza törvényszéki elnök vitte, ki ismert szeretetreméltóságával hanem is elbájlta, de mindenesetre lekötölezte a megjelent vendégeket, mert mindegyikhez volt egy nyájas, kedélyes szípkázó szava. A törvényszék bíráló Horváth Józsefen kívül még csak kettőt láttunk ott, a jegyzői kar, természetesen teljes számban, s ennek irható rovására, hogy míg más bálokon kétszer annyi a táncosnő mint táncos, itt nemesak megfordítva, de bizást minden táncosnő mellé három táncos jutott, akik foglalkozás híján rendelkezési állományba helyezve a melléktermekben borozgattak. — A törvényszéki bálon felül fizettek: Ujfalussy Ferenc 2 kor., Dr. Kremer Gyula 3 kor., Kiss Mihály, Streihammer Antal, Kubinyi Endre 2-2 kor., Mihalik József 7 kor., dr. Pereszélyi Henrik 5 kor., dr. Rudnay Sándor 7 kor., dr. Sztranzsky Izidor 5 kor., Porubszky Jenő 17 kor., Kostyál Miklós 5 kor., dr. Kramolin Viktor 13 kor., Jeszenszky István 3 kor., Mezey Gyula 3 kor., Orel Géza 5 kor., dr. Radó Gyula 4 kor., Várszeghy Sándor 2 kor., Hevera János 3 kor., Bende Imre 40 kor., Ven-

czell Ferencz 50 kor., Czeizel Gábor 20 kor., Lehoczky Kálmán 20 kor., Sandor Géza 20 kor., Gróf Batthyány Vilmos 10 kor., Vagner József 20 kor., Kutvaszer István 10 kor., Kondor István 10 kor., Engel József 20 kor., dr. Bobok József 10 kor. Összes bevétel 744 kor., kiadás 378 kor. 93 fill., tiszta jövedelem 365 kor. 7 fill. — Az elite-bálon nemcsak városunk szépei, hanem a vidék hölgyközönsége is jelen volt. Az első négyest 40 pár táncolta. Jelen voltak a hölgyközönségből asszonyok: Dr. Kramolin Viktorné, Lóskay Gáborné, dr. Adám ezredorvosné, dr. ifj. Adámné, Garay főhadnagyne, Huszár Istvánné, Jeszenszky Istvánné (Suranka), Jureczky Ivánné, dr. Kostyal Miklósné, dr. Kovács Odónné, Kregczy Jozsefné, dr. Lopusny Ottóné, Majtheuyi Gézané, Mezey Gyuláné (Tornóc), dr. Nagy Sámuelné, Polinszky Emilné, Rizner Karolyné, dr. Sebők Lászlóné, Streihammer Antalné, Szécsy Ferencné, dr. Sztránszky Izorné, dr. Tersztyánszky Gézané, Zsitvay Gyuláné; leányok: Adam Jenny, Biróczy Marian (Cabaj), Huszár Lujza, Jeszenszky Margit, Kudlik Mártha, Mezey Viola, Rizner Anna, Sebők Katica, Streihammer Mariska, Szécsy Valérka.

Halálozás. Özv. Paulik Samuné, szül. Szlamka Karolin f. hó 6-án 65 éves korában Brogyánban meghalt. Temetése mult vasárnap delután volt.

A nyitrai könyvnyomdászok e hó 21-én, szombaton este 8 órakor jótékonycélu farsangi táncestélyt rendeznek a szigeti vendéglő termében. A tiszta jövedelem a magyarországi könyvnyomdászok létesítendő szanatóriumának az alapja javára fog fordíttatni. Felülízetések — tekintettel a jótékony célra — köszönettel vétetnek és az összes nyitrai hírlapokban nyugtáztatnak. Belepódtj személyenkint 1 korona, család-jegy 3 korona. A sajtó munkásainak táncmulatságot közönségünk meleg pártfogásába ajánljuk.

Osztrólczyk fősipán kitüntetésé. Trencsen megye hatál fősipánját, Osztrólczyk Gezat, 6 felseje a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Osztrólczyk úr kitüntetésen örvendenek, ha ez nem volna politikai jellegű, s ha a kitüntetés nem mutatná, hogy a mennyiben a fősipán úr csakugyan érdemeket szerzett a szabadelvű párt körül: ugyanannyi deficit róható fel a trencsenmegyei néppárt rovására. — A fősipán úr nagy diplomata, körmönfont politikájával, barátságos ebédjeivel megzavarta sok néppárti vezető fejét, úgy hogy most csakugyan rászolgált, hogy érdemeit Széll Kálmán jutalmazza. — Trencsenmegyei elvbarátaink végre-valahára legyenek azon, hogy a kormányelnöknek legalább jövőre minél kevesebb oka legyen a liberalizmus javára kétségkívül ügyes fősipánt jutalmazni.

Bácsuszó és programbeszéd. Dr. Janits Imre, a nyitrai kerület volt orsz. képviselője folyó hó 8-án bácsuzott el kerületétől. Beszédében, melynek meghallgatására az ilyen alkalmakkor rendszeren összegyűlekezni szokott publikum jelent meg az „Arany Szarvas” nagytermében, halálját fejezte ki a kerület bizalmaért, kijelentvén egyúttal, hogy nehezére esik neki a távozás szülőföldjéről, melyhez őt életének igen becses emlékei kötik. Janits beszéde, főképp az egyéni vonatkozású érzelmi momentumok előtérbehozása folytán mely hatást gyakorolt. Nyomban a bácsuszó után az előre megállapított terv szerint dr. Rudnay Sándor mondta el programbeszédét, melyben erősen hangsúlyozta, hogy tántoríthatatlan híve Széll Kálmán politikájának. Ha őszinte a képviselőjelölt úrnak ez az erősködése, akkor őt mindenestre a politikai megtértek közé kell soroznunk, mert köztudomásu, hogy dr. Rudnay Sándor úr egyik notórius alakja volt a Bánffyánizmus nyitrai főkjának. Akkor viselt dolgai, különösen a pogrányi megyebizottsági választás, mindig emlékeztetések lesznek. De higjünk a megtérésében, mely utóvegre a jelölt úrra nézve absolute nem volt hátrányos. Az új hiten természetesen mindent vall, a mit Széll Kálmán tanit. Vallja, hogy jó a kiegyezés és hogy szükséges a hadsereg létszámának emelése. Szeretné csökkenteni az egyenes adók neménél a közterheket, ez azouban nem függ tőle. Programja ezzel ki van merítve, ajánlja magát a szabadelvű polgárság támogatásába. A közönség mindezen kijelentéseket megéljenzvén, baj nélkül szétszólt.

Áldozatkész község. Ocsadnica trencsenmegyei község földhözragadt szegény népe szép példát nyújtott e napokban, miként kell gondolni az Isten házárt. Benyács István lelkészük buzdítására elhatározták, hogy templomukat újra kifestetik s három új oltárt állítanak fel, s már megis kötötték a szerződést a Retay és Banedek budapesti céggel. Az áldozatkész szegény nép buzgalma teljes elismerést érdemel.

Az ingyen kenyér kiosztó bizottsághoz újabbán következő adományok érkeztek: Rauscher Ernő gyűjtő-ívén: Latkóczy Gusztáv 1 kor., Rippa Géza és Dénessy 1—1 kor., Suchala János 2 kor., Kostyal János 1 kor., Bellák Károly 2 kor., Szöllőssy János, Karlovits István és Daniél József 1—1 kor., Luis János 3 kor., Pap Ferenc 3 kor., Halecius A. 2 kor., Rauscher 2 kor., Havisy József, Mészáros és Károlyi Károly 1—1 K., Atiner Sándor 3 kor., Rauscher Ernő 4 kor., összesen 32 kor. Magyar-osztrák bank gyűjtő ívén: Szigeti Lajos és neje 5 kor., Bernáth Sándor 2 kor., X. Y. 1 kor., Dióssy Imréné 5 kor., Pongrácz Aladár és Schak, Kibicze 1—1 kor., Tichy Tivadar 5 kor., Wilhelms Emil Wohlmut Victor és Pongrácz Kálmán 2—2 kor., Összesen 26 kor., mely összeg Ronchetti József bizottsági pénztárnok úrnál van elhelyezve. Ezen adományokért a kiosztó bizottság köszönetét nyilvánítja.

A galántai mandátum A Hortoványi József halálával megüresedett galántai kerület néppártja f. hó 11-én Szereden értekezletet tartott, melyen a néppárti központ részéről Kovács Pál dr. és Zboray Miklós orsz. képviselők voltak jelen. Az értekezlet egyhangulag Kormos Béla dr., fiatal földbirtokost jelölte, a ki esütörtökön kezdte meg körútját a kerületben. Dr. Kormost a választók mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták és tömegesen sorakoznak zászlaja alá. A kormány-párt gróf Esterházy Mihályt léptette fel. Kossuth-párti programmal pedig Polónyi Géza próbál szerencsét.

Színházi hetiműsor. Vasárnap, február 15-én: Doktor úr (másodsor). Hétfőn: Halálcsónd (előszőr). Kedden: A föld (előszőr). Szerdán: X asszony (előszőr). Ez utóbbi bérlet-szünetes előadásra minden páholy és ülőhely szabad; a t. berlők helyei hétfőn d. u. 5 óráig fenntartatnak. Csütörtökön, 19-én X. asszony (másodsor) kerül szíre. Pénteken: Csapodár (előszőr). Szombaton: Polgármester úr (előszőr). Jegyek minden előadáshoz előre válthatók Furst dohánytőzsdejében.

Kántorválasztás. A megüresedett verebelyi kath. kántortanítói állás f. hó 5-én választás útján lett betöltve. 22 pályázó közül nagy szótöbbséggel Stöcker Sándor, n.-surányi tanítót választották meg, ki állását febr. 11-én már el is foglalta. Stöcker távozása a surányiakra nagy veszteség; mert nemcsak mint tanító volt kiváló, hanem mint művelt és jó modoru fiatal ember is — tényező volt.

300 gyermek kitüntetésé. Érdekes mozgalom indult meg tavaly Budapestben, hogy az iskolás gyermekeket szabad óráikban virágneveléssel foglalkoztassák. — Ezen nagyjelentőségű eszme lelkes előharcosa Mauthner Odón es. és kir. udvari magkereskedő, ki már 1891-ben több ezer növényt osztott ki továbbnevelésre gyermekek közt, most pedig díszes éremmel díjazta mindazokat, kik a legjobban nevelt és ápolat virágokat mutattak be. — Mint értesülünk e héten ismét 5000 cserép jácintot osztott ki közöttük Mauthner Odón, kinek a kertészet terén már annyi áldásos és szép közhasznu intézmény létrejöttét köszönhetjük. — Mauthner nemcsak az ő ismert áldozatkésziségeivel, hanem magvainak kitünő minősége révén is rászolgált az általános elismerésre és büszkén vállalhatjuk, hogy Európa három elsőragu és legnagyobb magkereskedőinek egyike Mauthner Odón. — T. Olvasóink b. figyelmébe ajánljuk legújabbán megjelent igen gazdag tartalmu képes magárjegyzéket, melyet szívesen ingyen küld az érdeklődőknek.

Az állami tisztviselők fizetése. Lukács pénzügyminiszter az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló javaslatot teljesen átdolgozta, úgy hogy az új javaslat most már eléggé méltányos intézkedéseken nyugszik. A régibb tervezet szerint a IX. rangosztály három fokozatában a fizetés ekkép alakult volna: Alapfizetés 2600 korona, azután fokozatonként 2800 és 3000 korona. Az új javaslat szerint a három fokozat javadalmazása 2600—2900—3200 korona. A tisztviselők az új fizetést a mult évi november 1-től visszamenőleg fogják megkapni.

Öngyilkos postamester. Kiszák Nándor, nyitra-ivánkai postamester, nyugalmazott

őrnagy, mult vasárnap öngyilkosságot követett el, szíven szúrva magát egy késsel. Az öngyilkosság okáról különböző verziók forognak közzsájon. Kiszák ideges, izgatott természetű ember, a mi párosulva egyéb kedvezőtlen körülményekkel kergethette a szerencsétlen embert a haláiba.

Teljes vasárnapi munkaszünet. Hosszas vajadás után, a legilletékesebb társadalmi körök sürgetésére a kormány végre szabályozni szándékozik a vasárnapi munkaszünet kérdését. A hivatalos lap febr. 19-iki számában fog megjelenni hír szerint Láng kereskedelmi miniszter rendelete, mely 1903. febr. 21-től kezdődőleg tíz évre, mint próbaidőre elrendeli a teljes vasárnapi munkaszünetet. Ha a próba beválik, vagyis ha az új intézkedés a kereskedelem és ipar érdekeit károsítani nem fogja, akkor azután törvényvel fogják szentesíteni a gyakorlatot. Megnyugvással nézhetünk a próba eredményei elé, mert az okszerű pihenés és munkaerő méltányos kimelete meg sehol sem akasztotta meg, sem nem hátráltatta a gazdasági fejlődést, ellenkezőleg hathatósan előmozdította. Sokszor hivatkoznak e tekintetben Angliára, melynek óriási világkereskedelme a páratlanul szigorú vasárnapi munkaszünetet nem csak megbirja minden legkisebb hátrány nélkül, hanem meg is kívánja, mint élénkiségének egyik erőforrását. Közlebb fekvő példa Elsász-Lotharingia, a hol a kereskedői és iparos körök önként szigorították meg a vasárnapi munkaszünetet messzemenő intézkedésekkel, melyekkel teljes összhangba hozták virágzó kereskedelmük és iparuk összes jogos érdekeit. Így lesz ez nálunk is. Egyes haszonleső, uzsorakamattal dolgozó emberek vesztenek valamit, de a kereskedelmi és ipari alkalmazottak sokat nyernek, s elvégre is ezeknek a tönege alkotja azokat a társadalmi szervezeteket, melyek a gazdasági jólét és az erkölcsi közrend alapjait erősítik.

Nyitrai Gazdasági Egyesület által a jelen tél folyamán rendezett népies gazdasági sorozatos előadások már befejezéseké közelednek. — Előadások tartattak Érsekújváron, Tardoskeden, Tornócon, Vágsellyén, Negyeden, Farkadon, M.-Soókon, N.-Cétyenyben, Galgócon. — Az érdeklődés mindenütt nagy volt, de leginkább kiemelendők Tardosked, Vágsellye, és Negyed és M.-Soók, a hol minden alkalommal annyi érdeklődő gazda jött össze, hogy az érdeklődők fele a községi iskolai termek szűke miatt kénytelen volt távozni. Az előadásoknak Tardoskedi községben lett a legnagyobb fogadtatja, a mennyiben megismerték az okszerű állattenyésztés alapelveit, s már is jobb apaállatokat szereznek be; a közraktárakról és tejszövetkezetekről tartott előadásoknak az a következménye, hogy Tardoskedi községben már is gyűjtik az aláírásokat ezeknek létesítése végett. — Az előadások alkalmával a Nyitrai Gazdasági Egyesület gazdasági könyveket osztott szét a kis gazdák között.

Új telefon-előfizető. Az állami számvetőség (a nyitrai pénzügyigazgatóságánál) belépett a telefonhálózatba. Száma: 45.

Egy a ki alaposan elmenekült. Rodezben, Apeyron megyében. Franciaországban kivágtak egy igen igen régi gesztenyefát, melynek bensejében egy elkorhadt csontvázat találtak, melyből csupán a koponya és a fősontok maradtak. A csontok mellett találtak rézgombokat Fleur de lis díszítménnyel, egy tizenhatodik századbeli kajmós puská vasmaradványait s végre néhány erépézt 1552. évi verettel. — E maradványokból következtetik, hogy az illető a közeli Roque-Valzer erőd katonája lehetett, ki menekülés közben felkuszott e fára, de a fa már 350 év előtt beülről korhadt lehetett, úgy hogy a törzs fent a menekülő súlya alatt beszakadt s ő a fa bensejébe süllyedt, honnan kiszabadulni nem tudván bizonyára a legnagyobb kínok között éhen veszett el, mig nem negyedfelszázestendő mulva „kiszabadult.”

Báró Kaas Ivor Nyitrán. Ha valami előreláthatatlan akadály közbe nem jön, ma, febr. 15-én újra körünkben tisztelhetjük az országgyűlés és a néppárt illusztris tagját b. Kaas Ivort. A báró urat nyitra tisztviselőinek minap tapasztalt rokonszenve és szeretete annyira megnyerte, hogy megígérte, miszerint legközelebb — és a meghívás szerint ma — újra ellátogat Nyitrára. Ismét alkalmunk lesz tehát remek szónoklataiban gyönyörködni, melyek ex abrupto elmondva is mindig felérnek egy-egy vezércikkkel.

Törvényhatósági telefon Trencsénmegyében. A szomszéd Trencsénmegye ügylatszük megelőz bennünket a vármegyei távbeszélő felállításával. Mint a V. Lapban olvassuk, az ottani telefon előmunkálatai már annyira haladtak, hogy megállapították a távbeszélő vonal hosszát 318 kilométerben 20 központi állomással. Ennek felállítási költsége 37,780 korona. Tervbe van véve a körjegyzőségek és csendőrállomások bevonása, a mi újabb 1066 kilométer hosszú vezeték igényelne 98,626 kor. költséggel. A vezető körök felszólítást intéztek egyes jómódú magánosokhoz, hogy tekintettel a közlekedésnek ezen nagy horderejű találmányára, adakozzanak a költségekhez. Ez is már nagy lépés, még mi nálunk Nyitramegyében csak „tanulmányozás” tárgyát képezik a távbeszélőre vonatkozó iratok, s a kik tanulmányozzák, azok a vármegye levéltárának — egeréi.

Lengenek a zászlók Nyitravárosában! Csend nyugalom honol Nyitrán és a kerületben. Ha nem látnám azt a sok zászlót a város utcáin, nem is tudnám, hogy képviselőválasztás vagy. Miskor két táborra osztott választók agyarkodnak egymás ellen, ma a farkas békében érintkezik a bárányjal. Milyen szép is az! Zsámbokréthen nyugodtan folyt le a választás s békében folyik le Nyitrán. Az emberek nem kelnek egymás ellen, nem ócsárolják egymást a lapokban, vagy nyilvános beszédekben. Olyan szép e béke, hogy jövőre is kerünk belőle. A nyitramegyei szabadelvűek beláthatnák, hogy így sokkal jobb pacifikálni a kedélyeket, s hogy a küzdelem, költség fűrészség csak mindkét félnek kölcsönös gyengítésére vezet s az eredmény körülbelül a mostani fényleges eredmény leand. Kuriozumképp megemlítjük, hogy egy takarékpénztári könyvelő remíti a Rudnay pártot, hogy választása még sem lesz egyhangú. Sőt, mint halljuk már zászlókat is küldött a vidékre. Rudnay Sándor dr. eleinte fitymálta ellenfelét, de mindjárt inába szállt a bátorsága, mielőtt hallotta, hogy ez utóbbi 120 pengő előleget kért a pénzítéstől. Hanem Rudnay nem hiába furfangos ember, barátjaival kivitte, hogy úgy a 120 pengőt, mint a kért szabadságot megtagadták ellenfelétől. — Általában azt hiszik, hogy valaki a régi Bánffystábkól rejtozik a kulisszák mögött, a ki Kramolin Viktor főispánnak és a Rudnayaknak kellemetlenséget akar okozni.

A pletyka mértani haladványa. Érdekes mértani haladványt tudunk bemutatni a pletykáról. Most olvasom a „Falurosszát” Tóth Edetől, nem tudom hányadszor. Ebben a népszámokban előfordul három pletykás asszony: Csapóné, Sulyokné és Tarisznyásné. Ez a három asszony észreveszi, hogy az öreg Feledí sugdos a Finum Rózsival s elkezdnek pletykázni, hogy Feledí Rózsival „trafikál”. — Hogy a mértani haladvány rövid uton mekkorára emelkedik, azt legjobban bizonyítja a következő példa. Ha Csapóné, Sulyokné és Tarisznyásné reggel 9 órakor észreveszik, hogy Feledí Finum Rózsival rosszban tör a fejét, és mindegyik egy negyed óra alatt csak három asszonynak mondja el a titkot — (a mi utóvégre nem sok) s ezek közül mindegyik minden következő negyed órában teljes titoktartás mellett ismét háromnak mondáná el (ami némelyek közlékeny természete mellett szintén nem tartozik a lehetetlenségek közé) tudjátok-e mikor terjedne el a pletyka az egész föld kerekén? — Bizony Isten már délután fél kettőkor. Az a titok, mely reggel 9 órakor pattant ki, a mondott feltevés mellett délután fél kettőkor ismeretes volna annyi személy között, hogy az egész világon nincs is annyi ember, amennyivel azt közölni lehetne. Vagyis délután fél kettőkor tudnak a szamojedek, a kamsatkajak, patagónok, új zelandiak, a grönlandi eszkimók stb. stb. — A ki nem hiszi, számítsa ki, csak 10 percnyi munkába kerül. — Azért hát ne pletykázzunk!

A gazdasági ismétlőiskolák új tanterve.

(Folytatás.)

A II. fejezet 11—19. §§-ai szólnak ezen gazdasági iskola szervezésének módozatai gyakorlati tanításra szolgáló terület felszereléséről.

Itt mindjárt a 11. §. első bekezdése ejt gondolkodóba.

Ez a szervezést oly széles alapokra fekteti, mint egy szakintézetnél, mely ha teljesen végrehajthatnák úgy a földműves iskolák, gazdasági tanintézetek s még a magyar-óvári felsőbb gazdasági akadémia is feleslegessé válnak.

Beszél a szakasz 15—20 kat. hold gyakorló térről és ennek megfelelő felszereléséről.

Mutasson nekem Nyitramegyében csak egy községet is, a hol ez megy.

Igaz a XIII. §. már nagyon is alább adja, mert annak 2 bekezdése szerint kis községekben már csak legalább 600 □ nagyközségekben és városokban legalább 1 kat. holdat rendel gyakorlati terül rendelkezésre bocsátani;

a hol pedig mezőgazdasági oktatásra is ki akarnak terjeszkedni, ott lehetőleg 2 kat. hold biztosítandó.

Nem tudom hol élt és él ma is a természet szülőapja, de úgy látom, hogy még aligha fordult meg felvidéki kis községekben.

Hol veszik ezek meg ezt a területet is?

A 15. §. még méhest is rendel állítani; 100—200 □-ól fűzést.

Honnan vegye Koczuricz ezekhez a pénzt?

Igaz! a 6. §. szerint az egymástól — a községek középpontjától számítva — (ezt valószínűleg a központi kirendeltség, trigonometrice, fogja megállapítani) 3^{7/10} kilométernél távolabb nem eső két vagy több község a közigazgatási bizottság engedélyével egyesülhet e célból egymással.

No ezt nem magyar ember, ezt vagy belga vagy hollandus csinálta. Ennek az urnak fogalma sincs Magyarország földrajzi és népesedési viszonyairól.

Hát mire való a statisztikai hivatal drága apparatusa, ha lelkiismeretesen feldolgozott, és épen igazgatási célokra feldolgozott ezen anyagról nem vesznek a szervező urak tudomást.

De csak nézzünk tovább szemüvegünkön. A 17. §. szerint:

„A község kötelei a szaktanítás gazdasági ismétlőiskola gyakorlati területét mindazon élő és holt leltárral felszerelni, a mi az okszerű gazdálkodáshoz és az okszerű gazdálkodás eredményes tanításához feltétlenül szükséges.

Ergo!

„A szőlőgazdaság alkalmas présházzal, és pincével, borsajtókkal, kádakkal, hordókkal, irtó földforgató, töltőgető kapákkal, metszőkésekkel, permetező-készülékkel, szűrő és töltőgető vederral, csapokkal, mustmérővel stb. szerelendő fel“;

Nem én gunyolodom nyájas olvasóm, egyszerűen idézem a hiteles szöveget:

„A mezőgazdasági irányú szaktanítás ismétlőiskola területének beruházásának felszerelésére nézve a következők az irányadók:

a) a 20 hold gyakorlati terület akkép osztandó fel, hogy abból 2 h. kertre és szőlőre, két hold udvarra és esetleg lucernára, 16 hold pedig mezőgazdasági növények termelésére fordíttassék.

Hát megálljunk csak kissé kedves reformer uram! Már tessék megbocsátani, hogy a kellő titulusát megadni nem tudom, de hiszen az egyszerűsítés óta ez is elmaradt — igaz, hogy csak lefelé.

Hát tegyük fel, hogy a 20 kat. hold meg van valamely községben. Tegyük fel azt is, hogy találkozik oly felvidéki község, a melynek háztartása megengedi azt a luxust, hogy ezen 20 holdat átengedje ilyen utópikus kísérletekre.

Most már tessék megmondani, hogyan legyen ez a 20 hold? Egy tagban? Akkor tanya lesz belőle ha künn van a határban. Mert már en-

gedelmet kérek, oly naiv együgyűséget még én sem tétélezek fel reformer uramról, hogy azt higye, hogy ezen 20 kat. hold gyakorlati terület a községek belterületén, addig míg Uraságod ország boldogító tanreformja megszületett, parlagon hevert és rendelkezésre áll.

No ugy-e, maga nem hiszi?

De tessék csak velem tovább sétálni.

Hát belsőségben aligha adhat a község 20 kat. holdat.

Tehát künn, lesz valahol.

Lehet az szántóföld, rét, legelő vagy erdőterület.

A ki ismeri a községi ingatlanok természetét, nem foghatja reájuk, hogy azok az illető határok I. osztályu részletei. Ez egy.

De ez még nem volna oly baj.

De azt szeretném én megoldva látni, hogy az a terület, a mely talán kedvező a mezőgazdasági művelésre: lesz-e kedvező konyhakertnek, szőlőnek, gyümölcsösnek, fűzfa vessző telepek esetleg erdősítésnek.

Én gyakorlatilag úgy tudom az én paraszt eszemmel, hogy aligha.

Tetszett már mindezen gazdasági ágakat ártalmesre művelni látni? Ön pedig tanítani és nem kísértetni akar, reményilem.

No hát.

Ép úgy, mint az iparos iskolában, a varga nem fog eszmát eszmát szabadni halinából, ámbár lehet azt is, ha nagyon is akarják, és a szabó bagaria bőron nem fogja tanuini a báli frakk szabását; ép úgy nem lehet a gazdasági szakismereteket, egy ilyen gyüre kögített, gyakorlati téren általánosítani s a mi fő, tessék jól megérteni népiesíteni. Szándékosan mellőztem a népszerűsítés szót, mert erre: hála a magyar haza földműves népe józan észének, ezen tanterv soha sem tarthat számot.

A mi ezen szakasz gazdasági kontárkodását illeti, azzal bánjon el Darányi, az ő körébe fussol Vlassich, intézzék ezt el maguk között.

Érdekes a §. b) pontja.

E szeriat a konyhakert főleg a tanulókkal műveltetendő. Hát a gazdaság, hogyan? a fűztelep? a pince, a prés ház stb.

d) pontban beszél a tanterv gyógyfűvekről. Ebben legérdekesebb az, hogy az illető tanférfiu elmondja, hogy mi a digitalis, verbaskum, leven-dula, anizs, kömény stb. a mi mind megvan Mauthner katalogusában. Zu viel des guten amice Szokolócy!

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Acsády története.

VIII.

(II. Endre egyénisége. Vagyoni anarchia s annak következményei. Zsidók és izmaeliták a királyi hivatalokban. Tiborc, mint típus. A hamiskodó Acsády.)

Köves-ük Acsádyt II. Endre korába (1205—35), a mely korszakot a zsidók és izmaeliták gazdálkodása akkor siralmassá, nekünk pedig érdekessé teszi annak folytán, hogy itt az egyszer Acsádynek a saját fajabelieivel szemben kell történetírói tisztében eljárnia Vajjon hogyan ítéli meg II. Endrének a házi zsidait?

Ha igaz az, hogy a király példája után igazodik az egész világ, akkor II. Endre ennek igazán szomorú példája. Uralkodásának idejét fönt anarchia, az alsóbb rétegekben pedig anyagi zűrzavar, elszegényedés és erkölcsi hanyatlás jellemzi. És mindez a XIII. században, melyet a nagy pápák s az általános európai erkölcsi megújulás miatt éppen legszebb középkori századnak, szt. Domonkos és szt. Ferenc korának nevezünk.

De ez nem lehetett máskép. II. Endre mintája a könnyelmű és könnyelműségében javíthatatlan embernek. Mániaja a pazarlás volt s ugyanakkor a felidézett bajok iránt a véghetlenségig menő közönyösség. A legsúlyosabb családi csapás,

nejének — Gertrudnak — meggyilkoltatása, csak úgy nem volt reá tartós hatással, mint a kiszípolozott nép jajszáva. Pillanatra feljajdult s azután napirendre tért a bajok felett. Törvényhozatalra könnyen volt rábirható, de a ki a törvényt meg nem tartotta, az ő volt; hányzor ígerte esküvel, hogy már megjavul, de csakhamar ezen is túl tette magát, mint az egyházi atkon is, melylyel emiatt sujtották. Szidták, gyűlölték a zsidók és izmaeliták dedelgetése miatt, törvényt is hoztattak vele ellenök, de ő csak tovább pártfogolta őket, mert pénzt szereztek neki. — Bajában minduntalan a pópához fordult tanácsért, segélyért; de tanácsat azért nem követte, se szép, se rossz szóra nem hajolt. Szóval akárhová lehetett való, csak a királyi trónra nem s igazán csak egyszer tett jót nemzetével, akkor: mikor meghalt.

Jókedvű gyengeségén kívül állandó baja az örökös penzzavar, pazarlásának természetes következménye. Pedig a királyi javakon kívül atyjától, III. Bélától, nagy kincset örökölt. De ennek már bátyja, Imre király, életében a trónért folytatott üzemei között nyakára hágott s azután hogy a trónra jutott, folytatta a királyi birtokokon. Ez egy ideig csak ment, de kivált 1217 után, hogy a sikertelen keresztes hadjáratból haza jött, alig tudott többé mozogni. Vissza kezdte tehát venni az eladományozott birtokokat, de mi haszna, ha ismét újból elosztotta, olykor kettőnek is ugyanazt a birtokot adta, úgy hogy már azt sem tudták, kinek merre van a birtoka.

A királyt kivéve tehát főt sokan duslakodtak, hozzá még a kapzsisághoz szoktatott gazdagok elnyomták a középbirtokosokat s velük a népet. Ez volt a gazdagok anarchiája. S ebben sem maradt el az udvar példája. A penzsóvár Gertrud királyné kezdte, Endre s főbb udvari emberei folytatták a népnek a zsidók és izmaeliták utján való kizsákmányoltatását. Ezeknek adta bérbe jövedelmét; pénz, só, adó, vám- s más efféle akkor nagy jövedelmet hajtó hivatalokra őket alkalmazta s ezek az üzletekhez s a pénzbehajtáshoz értő emberek úgy kiszípolozták az alsóbb rétegeket, hogy sokan a kath. népből, egyrészt nem tudván másképp segíteni magukon, másrészt pedig látván, hogy csak a zsidónak és a mohamedán izmaelitának van nálunk jó dolga, abban a mélyen vallásos korban, kétségbeesésükben zsidó vagy izmaelita hitre tértek. Akkor még nem ismerték Amerikát.

Katona Bánk bánjának a rongyos Tiborea tehát történeti alak, mely épügy egyik különleges vonása Endre uralkodásának, mint az u. n. zsidó és izmaelita uralom, mely az udvar égise alatt ekkor jelentkezik először történetünkben.

Mily bőséges anyag ez Acsády kritikusi tolnak!

Miután pedig a történetírásban, mint Karácsonyi János a Századok legújabb füzetében (81. l.) Révészszel szemben hangoztatja: „vezéresillagunk se nem a katolikus, se nem a protestáns (s nem is a zsidó) érdek, hanem a történeti igazság“, ezen hiteles tényekkel szemben vajjon minő álláspontot foglal el Acsády? Vajjon helyezkedik-e a történeti igazság magaslatára? — Nem. Most sem. Hanem amiként a Lessing zsidó, de böles Náthánja abban volt böles, hogy fájának érdekében mindig feltalálta magát, azonképen tesz Acsády. Elképedve olvassa az ember ezt az ő történetét. Mindenki rossz ebben a történetben: rosszak a főurak és a főpapok, meg az izmaeliták is, csak ketten jök: jó II. Endre és ártatlan a zsidó.

Mit mond II. Endréről? Egyéniségében — úgymond — van rokonszenves vonás is, jó ember volt, erős érzellemmel királyi állása s országa érdekei iránt (?), a ki alatt az ország a keresztény világ legkülönbözőbb bonyodalmaiban vett részt s tekintélyében gyarapodva (?), került ki belőlök (264 l.). Ugyan, ugyan? Ezt még senki sem mondta róla. Vajjon a halicsi vér- és pénzposzekelő hadjáratjai emeltek az ország tekintélyét vagy az eredménytelen keresztes hadjárata? Avagy annak van erős érzeke királyi állása iránt, a ki esküjét annyiszor nem tartja meg s az ország érdekeit esztelen pazarlással veszélyezteti, anarchiába viszi? Jó volt úgy-e, de a zsidónak, mert rossz volt a saját népének: er war ein feiner Mann! — szokás ma ilyenről mondani.

S mit mond az Endre korabeli gseftelő zsidóságról? Gertrud meggyilkoltatásának okait kutatva, vagy az Aranybulla (1222.) 24-ik cikkelyet tárgyalva, mely kizárja az izmaelitákat és a zsidókat a kamarai só- és vámtisztviselésekből (Marczali A magyar történet kútfoinék kézikönyve 1902. 141. l.), lett volna alkalma ezek szereplését bőségesen megvilágítani; de nem teszi. Hallgat mélységesen s a mennyiben egy-két frazissal meg-

éri a tény, az aranybulla intézkedést, egyszerűen hamis fénybe állítja a valót, mintha ez nem a kiszípolozás, hanem csupán az egyháznak, „az eretnekek s általában a nem — katolikusok elleni“ védekezése okából történt volna. (275. l.)

Végre nagy későn, szinte a soron kívül, szidva Róbert érseket, a ki „királya ellen támadt, még pedig azon kicsinyes ürügy alatt, hogy nem hajtotta végre a zsidók és szerescenek elleni (1222. és 1231.) törvényeket“, hanem a törvény ellené tovább is hivatalokban alkalmazta, rátére a zsidókra, hogy hát mit is műveltek ezek? A ki nem hiszi, hogy Acsády inkább izraelita, mint történetíró, az olvassa el csak ezeket a lapokat (284—6.). Hisz ezek az Endre korabeli zsidók Acsády szerint a legártatlanabb emberek voltak! A zsidók száma és gazdasági jelentősége — úgymond — akkor már hanyatlott; az egykorú magyar iratokban egyik vád sem mutatkozik igazoltnak, „igen kevesen voltak“, sőt a 289. lapon visszatérve azt mondja: „csakis papi okiratok említik a keresztény nép kizsákmányoltatását.“ Ugyan úgy-e? Hát az Aranybulla és az 1231-iki szabadságlevel, mely a zsidókat kizárja a fosztogatásra alkalmas hivatalokból, papi okiratok? Hát Gertrud meggyilkoltatása és az ilyen elkeseredettségre vivő okok szintén csak papi okiratok meséi? De hiszen hogy kevesen voltak! Nezzen csak be Acsády Trencsénen kezdve a felsőbb megyékbe és mondja meg, nem ér-e fel élelmeség dolgában 100 zsidó tízezer kereszténynevel? Úgy van a dolog, hogy azokból kevés is sok.

Tisztelt Acsády uram, történetet így írni nem szabad, mert annak a célja az igazság kiderítése! Azonban minél jobban hallgat a zsidókról s az Endre korabeli állapotok valódi okairól, annál böleszedűbb, — hogy zsidóiról elterelje a figyelmet — mikor a főpapságról szól. Szt. István óta még nem volt rá eset, hogy csak egy elismerő szóban is részesítette volna ezeket.

Hát hogy mi volt a főpapság és a pápa a magyarnak ezen szerencsétlen korszakban, az arra vonatkozó egykorú vatikáni okiratokat összegyűjtötte Theiner s feldolgozta Egyháztörténetében Balics (II. 241. s. k. l.), ezt bárki megolvashatja, s látni fogja, hogy ennek a főpapságnak köszönhetjük az Aranybullát, s köszönhetjük azt, hogy Bela királyfival vállvetetten megmenette az országot az enyészettől. Keményen is bánt a könnyelmű Endrével, de vajjon nem maga Endre hatalmazta-e fel erre, midőn az Aranybulla záradékában ellenállási joggal ruházta fel az előkelőket, ha vétené ellene és az 1231-iki szabadságlevelben nem maga jogosította-e fel az esztergomi érseket, hogy sujtsa atokkal, ha a törvényt megszegné? Megszegte, atokkal is sujtották, az ország érdekében; mert mit tett volna még e nélkül a könnyelmű Endre?

De hát ezt mind nem tudja Acsády, mert tudni nem akarja; mivel ő olyan igaz történetet ír, mint a milyen ártatlanok voltak az Endre korabeli zsidók.

Dr. Dudák János.

1709/1903. szám.

Csödhirletmény.

A nyitrai királyi törvényszék mint csödbíró-ság részéről közzétetik, hogy nehaz **dr. Gutvill Pál** volt nyitrai lakos hagyatékához tartozó bárhol található ingó és — Horvát-Szlavonorszá-gok kivételével — a magyar állam területén lévő ingatlan javaira a közönséges csöd megnyitottat.

Csödbiztosul Névény Ignác törvényszéki bíró, tömeggondnokul dr. Szegő Zsigmond, helyettesül Szécsi Ferenc nyitrai ügyvédek nevezettek ki.

Felhivatnak mindazok, kik az általános csödtörvény ellen mint hitelezők igényt támaszthatni vének, hogy ebbeli igényeiket **1903. évi március hó 3-ik napjáig bezárólag**, mint a követelések bejelentésére kitűzött határidőig, ezen kir. törvényszéknel az **1903. évi március hó 20-ik napjára** délelőtti 9 órára e törvényszék Tóth Vilmos-utca 2. sz., I. em. l. számú helyiségebe kitűzött felszámolási tárgyalás határnapján leendő megállapítás és osztályozás végett az 1881: XVII. t.-cikkben kijelölt joghátrányok terhe mellett a csödtörvény ellen az idézett csödtörvény 126—129. §-aiban foglalt rendeletei szerint az esetben is bejelentsek, ha igényeik tekintetében külön per volna folyamatban.

Felhivatnak továbbá a zálog- és megtartási joggal bíró hitelezők, hogy az általuk szerzett jogot a tömeggondnoknak jelentsék be s az álta-

luk bírt dolgokat a tömeggondnok felhívására megbecsülés végett mutassák fel.

Azok, a kiket elkülföntési, visszakövetelési vagy külön kielégítési jog illet, figyelmeztetnek, hogy a mennyiben jogaikat nem érvényesítik, azok a csödtörvény értékesítését és felosztását gátolni nem fogják.

Végre a csödhitelezők felhivatnak, hogy 1903. évi március hó 23-ik napján, mint e célra kitűzött határnapon, délelőtti 9 órakor a törvényszék a fenn kitett helyiségében a csödvalasztmány megvalasztása végett a hitelezői minőségüket igazoló okiratokkal ellátva jelenjenek meg.

Kelt Nyitra, 1903. évi február hó 3-án.

A nyitrai kir. törvényszék mint csödbíró-ság.

Dr. Barczy Ödön
jegyző.

Sándor
kir. törvényszéki elnök.

Nyitrai vármegyei közkórház igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

A nyitrai vármegyei közkórház 1903. évi szükségleteinek fedezésére bizottságilag engedélyezett

ruha-, ágy- és fehérnemű

beszerzésének biztosítására **1903. évi március hó 13.** napján d. u. 3 órakor a megyeház nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

A szükséglet szállítására vállalkozók felhivatnak, hogy 10% óvadékkal és 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott és lepecsételt borítékban foglalt ajánlataikat **1903. évi március hó 13-án** d. e. 11 óráig alulirt igazgatónál a kórházi irodában nyujtsák be; az ajánlattevők figyelmeztetnek, hogy ajánlataik megszerkesztésénél csak a kórház gondnoki hivatalában kapható úrlapokat használhatják, továbbá, hogy a beadott ajánlatok a borítékban „nyitrai közkórház szállítmányára vonatkozó ajánlat“ jelzéssel és az ajánlattevő nevével látandók el; — a borítékban a beadott óvadék mennyisége és minősége is világosan feltüntetendő.

A szállítmány mennyisége, minősége és a szállítás közelebbi feltételei iránt bővebb felvilágosítás a kórházi gondnokságnál nyerhető.

Nyitra 1903. évi február hó 13-án.

Dr. Biringer Ferenc,
kórházi igazgató.

Meghívás.

A nyitrai vármegyei vidéki takarékpénztár

1903. évi március hó 3-án, illetőleg az alapszabályok 22. §-a értelmében **1903. évi március hó 12-én délutáni 3 órakor** saját házában

rendes évi közgyűlését

megtartandja, melyre a t. c. részvényes urak tisztelettel meghivatnak.

Tanácskozás tárgyai;

1. Közgyűlési elnök és a közgyűlési jegyző-könyv hitelesítésére két részvényes megvalasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az 1902. évről.
3. Az 1902. évi ügyforgalom, valamint vagyion és teher kimutatása s az 1902. évből nyert tiszta jövedelemnek az alapsz. 46. 67. §-a értelmében eszközözlendő felosztása, az osztalék megállapítása és a felmentvény feletti határozathozatal.
4. Az alapszabályok 29. §-a értelmében az intézeti vezérigazgató s tiz igazgatósági tagnak megvalasztása.
5. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés.

Azon t. részvényes urak, kik a közgyűlésen szavazati jogot gyakorolni, vagy pedig a tanácskozásba befolytani óhajtanak, tartoznak részvényeiket az alapsz. 18. §-a értelmében a közgyűlés megkezdése előtt az intézet pénztáránál elismervény mellett letenni.

Nyitra-Zsámbokréth, 1903. évi február 5.

Az igazgatóság.

Narancs és citrom!

Nagy kávéraktár!

Datolya 1 kg. 1 korona!

Szenzációs olcsó és jó! Nem kell rum-essencia sem likőr-essencia

SARLAY ÁDÁM kereskedőnél Nyitrán

Kapható: 1 liter 70 fokos rum igen jó és csak 2 korona üveg nélkül, 1 1/2 literes brazília rum Gottschlik-féle 2 kor. 50 fillér, valamint legfinomabb likőrök: 1 liter 2 kor. **Theákban** nagy választék: 1 kilogram 12—24 koronát. Vidékre pontos és szolid kiszolgálás. -- Továbbá friss és olcsó **angolna** (Alfisch): 1 kgr. 3 kor. 20 fill., vidékre hártypapírosba szállítva. **Garda**, Ostse-, Roll- és közönséges háring. — Különféle sajtok: kaviár, szardina.

3-4.

Szegedi édes paprika!

Nagy kávéraktár!

Speciál-likőrök!

Maroni görcei 1 kg. 48 fill.

Debreceeni fűszert az-
lonna és kolbászai

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legérgebb hajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megtagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, közhőnyt, fülfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4-60 K. Kevesebb nem küldeték szíjjel. Szétküldés előrefizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi servek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt labak és csontrepedésnél, vágás, szúzás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, képződmény, ráknál, végre pokolvar, koronféreg, a lábnek körömgütyölés, járásközbent történt kisebesülése, fagyás és égetés karbunkulus és okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltek. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógyszerész az „Orangyalhoz” Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménynyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezük:

Thierry A. gyógyszerész az „Orangyalhoz” Pregradában (Roh es Sauerbrunn mellett)
(45-52) (Kohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten Török J. — Zágrábban Mittelbach S. — Bécsben Brady L. gyógytárakban.

Jó és olcsó órák
3 évi írásban kiállított jótállással
küld magánok részére

Konrad János

óra, arany és ezüst áruk kiviteli háza
Brix 221. sz. (Csehország)
Jó nickel-remontoir-óra 3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra 5 frt 25 kr
Valódi ezüst lánc 1 frt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 frt 75 kr
Cégem a császári és kir. sassal
van kitüntetve, több kiállításon arany
és ezüst érmekkel lón kitüntetve és
ezekre menő elismerő levelekkel
rendelkezik. (43-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Alulírott bátor vagyok a t. c. Közönség becses tudására hozni, hogy a cipők készítésénél az úgynevezett

ortopädiai rendszert

több évi gyakorlat folytán tökéletesen elsajátítottam, s így bármilyen fájós, tyukszemes, sőt még eltorzított lábakra is nemcsak kényelmes, de lehetőleg rendes alakú cipőket tudok készíteni. — Együttal van szerencsém a t. c. Közönséggel tudatni, hogy legujabban a 14 ik honvéd gyalogezred tisztjé karának szállítójává neveztettem ki.

Mély tisztelettel

2-10.

Sulgan András
Nyitra, Megyeház-utca 10.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.